

גיליון הורים פרשת זקת

שלום להורים היקרים,
הפרשה נפתחת בפרשת פרה אדומה ועוסקת באירועים שהתרחשו בתוך 38 השנים של הנדודים במדבר. עם ישראל יוצא למסע מהר סיני כעבור כמעט שנה ומגיע לערבות מואב ומגיע כחצי שנה לפני מות משה. בתוך הפרשה אירועים רבים: פטירת מרים ומי מריבה, הניסיון לעבור דרך אדום, מיתתו של אהרון בהר ההר, המלחמה עם הכנעני מלך ערד, תלונתם של עם ישראל על הלחם הקלוקל, העונש והתרופה - נחש הנחושת. (הזדמנות לחדד לילדים שאין הנחש ממית או מחיה....), שירת הבאר בניסי מלחמה בנחל ארנון נגד האמוריים, המלחמות נגד סיחון ועוג מלך הבשן.

לקראת השבת מצורפים חמישה סיפורים

סיפור א' – מדוע עם ישראל מכונים "אדם" ומדוע אומות העולם אינם קרויים "אדם"?

סיפור ב' – חקקה חקקתי גזירה גזרתי אי אתה רשאי לעבר על גזרתי

סיפור ג' – היכן אתה במעלות הסולם?

סיפור ד' – "זאת התורה אדם כי ימות באוהל".

סיפור ה' – הנעליים שהעידו על מסירות נפש על לימוד התורה

שבוע טוב ושבת שלום

סיפור א' לשולחן שבת

על הפסוק - "זאת התורה אדם כי ימות באוהל" לומדים חז"ל כי רק יהודי שנפטר, מטמא טומאת מת את כל מי שהיה נוכח באוהל/בחדר ואילו גוי שמת מטמא רק אם נוגעים בו(טומאת מגע). התלמוד דורש את הפסוק "אתם (עם ישראל) קרויים אדם ואין אומות העולם קרויים אדם"

וננסה להבין מדוע ישראל מכונים "אדם" ומדוע אומות העולם אינם קרויים "אדם"? נבאר זאת על ידי סיפור:

בשנת תרע"ג (1113) התקיים באוקראינה משפט ידוע בשם "משפט בייליס". ובו העלילו על יהודי בשם מנחם מנדל בייליס, שרצח נער נוצרי כדי להשתמש בדמו לצורך אפיית מצות בחג הפסח.

אחת הטענות של הקטגוריה במשפט, הייתה האמרה המפורסמת "אתם קרויים אדם ואין אומות העולם קרויים אדם" – כיוון שכך, טענה הקטגוריה, יש לגיטימציה להרוג את מי שאינו יהודי שהרי הוא לא נחשב אדם.

רבה הראשי של רוסיה, שלח את רבי מאיר שפירא מלובלין אל אותה עיר בה התנהל המשפט כדי להעיד עדות אופי על מנחם בייליס שעמד למשפט על לא עוול בכפו. הרב לא הסס, ולמרות שלא הכיר את "הנאשם" נסע בחפץ לב כשלבו שלם ובטוח במצוות רבו.

לאחר שבועות ארוכים של נסיעה מתישה הגיע סוף סוף למקום ונכנס לאולם בית המשפט לתת עדות אופי על יהודי שהוא מעולם לא ראה. השופט הרוסי ראה את הרב, והבין שהוא לא מכיר את הנאשם, החליט להתלוצץ וכך אמר לו: אני אצטט בפניך קטע מהתלמוד שלכם, אם אתה מצליח להסביר לי את משמעותו אני אזכה את הנאשם... הרב הסכים והשופט "עט" עליו עם המשפט - "אתם קרויים

אדם ואין אומות העולם קרויים אדם", מה? תמה השופט, וכי אנחנו לא בני אדם? פנה הרב בשלווה ואמר לשופט, וודאי שאתם בני אדם, אבל אתם לא "אדם". השופט "הרים גבה" ושאל – מה כוונתך? אענה לך כדרך שיהודי עונה לחברו – בשאלה. תגיד לי אדוני

השופט, אם היה נודע לך שבלובלין הרחוקה עומד רומי – בן עמך – למשפט, היית נוסע כדי לתת עליו עדות אופי אם אתה לא מכיר? וודאי שלא, השיב השופט, אני לא מכיר אותו – שיסתדר. אה! כעת תבין, אמר הרב. רק אצלנו, אצל עם ישראל, כשיהודי אחד ב"סוף

העולם" שרוי בצרה, חבריו מרגישים את כאבו ומנסים לעזור לו ככל שביכולתם, הנה, אני באתי מלובלין הרחוקה, בוססתי את רגליי בשלג ובקור כדי להעיד עדות על יהודי שמעולם לא הכרתי. אתם, אומות העולם, אמנם קרויים בני אדם, אבל אינכם "אדם" אחד,

אנחנו" - אדם אחד. אגב, זאת הסיבה שאין "אדם" בלשון רבים... כמו בזמן שהאצבע כואבת לאדם כל הגוף משתתף ומזדהה עם

הכאב, כך אנחנו – עם ישראל – כולנו גוף אחד.

סיפור ב' לשולחן שבת

במדבר רבה פרשה יט ח. על פרה אדומה:

שאל גוי אחד את רבן יוחנן בן זכאי: דברים אלו שאתם עושים נראים כמין כשפים! אתם מביאים פרה ושורפין אותה וכותשין אותה ונוטלין את אפרה ואחד מכם מטמא למת מזין עליו ב' וג' טיפין ואתם אומרים לו: טהרת! אמר לו: אמר לו לא נכנסה בך רוח תזוזית מ'מ'ק'ד, אמר לו לא... ראית מימך אדם שנכנסה בו רוח תזוזית? אמר לו: הן. אמר לו: ומה אתם עושים לו? אמר לו: מביאים עיקרים ומעשנים תחתיו ומרביצים עליה מים והיא בורחת. אמר לו: ישמעו אוזניך מה שאתה מוצא מפיו! כך, הרוח הזו רוח טומאה היא... מזין עליו מי גדה והוא בורח. לאחר ש'יצא אמרו לו תלמידיו, רבנו, ל'זה ד'חית ב'קנה, לבו מה א'תה אומר, אמר להם תייבם, לא ה'מת מטמא ולא המים מט'הרין, אלא אמר הקדוש ברוך הוא ח'קה ח'קתני ג'זרה ג'זרתי אי א'תה ר'שאי לעבר על ג'זרתי, ד'כתיב: זאת ח'קת התורה. ומפני מה כל הקרבנות זכרים וזו נקבה, אמר רבי איבו מ'של ל'כן ש'פחה ש'טנף פ'לטין ש'ל מ'לה, אמר המלך תבוא אמו ותקנח את הצואה, כך אמר הקדוש ברוך הוא תבוא פרה ותכפר על מ'עשה העגל.

סיפור ג' לשולחן שבת מעובד מאתר <http://dvar-tora.co.il>

אמר שלמה המלך ע"ה: "אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני". ניתן ללמוד לכל התורה כולה ולדרך חיים שאדם שיודע בעצמו שיש לו מה להשלים עוד ומה ללמוד מבחינת מכל מלמדי השכלתי, וודאי יכול להחכים עוד ולצמוח מעלה. לעומתו, אדם שחושב שהוא כבר מספיק פיקח וחכם ואינו מוכן לקבל וללמוד מאחרים ישאר באותו מצב ולא יוכל להתקדם. משל למה הדבר דומה: לאדם שחלם על המלך, שהמלך עולה בסולם מתחילתו והגיע רק לחציו. למחרת מיהר אל ארמון המלך כדי לספר לו את החלום. משסיפר זאת למלך שמח המלך והעשירו בזהובים... שמעה שכנתו של אותו אחד על החלום ועל שכרו הרב שקיבל ואמרה לבעלה: "לך למלך ותספר לו שחלמת שהוא עולה בסולם והגיע עד לסופו... שהרי שכנינו אמר רק עד חציו וראה כיצד העשירו המלך...". הלך המסכן בעצת אישתו, סיפר למלך אף הוא את חלומו. אך אביו... ששמע המלך את חלומו, ציווה לגלגלו מכל מדרגות הארמון... שאל הוא בתמיהה: "מדוע?! הלא חלומי טוב יותר משל חברי שהיה כאן אמש?!". אמר לו המלך: "שוטה שכמתך! קודמך חלם שהגעת לחצי הסולם זה אומר שעדיין יש לי עוד מה לתקן ולהיכן לעלות, להשיג ולהעפיל... ואילו אתה חלמת שאני הגעתי לסוף הדרך ואין לי מה לעשות עוד, אין לי לאן להתקדם ומה לפעול כאן בעולם הזה... ופרס אתה מבקש?!...".

והנמשל ברור הוא:

אדם שאומר אמרתי אחכמה - אני מעונין להחכים, ללמוד ולנסות להשיג כמה שרק אפשר - אך היא רחוקה ממני. עלי לנסות ולהתקדם - אני רק בחצי הדרך, וודאי אגיע לשלימות... אבל אדם שאומר: "אמרתי אחכמה" אני מספיק חכם - הגעתי לשלב האחרון בסולם אזי - והיא רחוקה ממני - יראה הוא עד כמה רחוק הוא מהשגת השלימות...

סיפור ד' לשולחן שבת מעובד מאתר <http://dvar-tora.co.il>

"זאת התורה אדם כי ימות באוהל". הגמרא במסכת ברכות דף סג. מביאה:

"אמר ריש לקיש אין דברי תורה מתקיימים אלא במי שממית עצמו עליה, שנאמר זאת התורה אדם כי ימות באוהל" ה"חפץ חיים" ביאר שכוונת חז"ל בזה לתת עצה טובה לאדם לנצל זמנו ללימוד התורה. והמשיל זאת במשל נאה: סוחר גדול היה טרוד במסחרו מבוקר עד ערב, מרוב טרדותיו לא מצא פנאי להתפלל בציבור ולא נותר לו זמן לקבוע עיתים לתורה. חלפו שנים ושער לבן החל לבצבץ בזקנו, כוחותיו נתדלדלו והחל לחוש כי קיצו קרב ובא ולא רחוק הוא היום בו יצטרך ליתן דין וחשבון על מעשיו לפני בורא עולם, אי לכך החליט להכין צידה לדרך, לצורך זה יהיה עליו לשנות את סדר יומו, על כן מאותו יום הלך בקביעות לתפילה בציבור ואחר כך נשאר כשעתיים ללמוד ורק אז פנה לחנותו. בהגיעו לחנות לאחר שלוש שעות שהייה בבית הכנסת שאלה אותו אשתו בתימהון לפרש איחורו, הלא יודע אתה כי בשעות אלו החנות הומה סוחרים הממהרים לדרכם ומה לך להתעכב? התחמק הבעל מלהשיב וטען כי היה טרוד בעניין חשוב.

כך במשך כמה ימים היה מאחר מלבוא לבית המסחר ובכל פעם התחמק מלספר לאשתו היכן היה. בוקר אחד פקעה סבלנותה של האישה וכאשר ראתה ששוב הוא משתהה בבוקר, יצאה לברר להיכן נעלם כל בוקר, מה רבה הייתה תמיהתה כאשר נתברר לה שבעלה נמנה מחובשי בית המדרש, החלה לטעון: "האם יצאת מדעתך? הלא החנות מלאה קונים ואתה יושב ולומד?! לא איכפת לי על ההפסד שנגרם עקב כך, אבל כלום אפשר לעכב לקוחות קבועים בחנות?" השיב הבעל: "שמעי נא ועני לי, מה היית עושה אילו בוקר אחד היה בא מלאך המוות ואומר לך שהגיע זמני להפטר מן העולם, וכי היית אומרת לו שאין עתה פנאי לךך הואיל והחנות מלאה קונים? ודאי שלא! אם כך מהיום כל בוקר שאני נעלם מהחנות, חשבי לעצמך כאילו נלקחתי ע"י מלאך המוות, ומה איכפת לך שאחרי שעתיים אקום לתחיה ואבוא לעזור לך בחנות?!..."

זו כוונת חז"ל באומרם "אין דברי תורה מתקיימים אלא במי שממית עצמו עליה", על האדם לחשוב כאילו הוא מת, ואז יתבטלו מאליהם כל התירוצים והסיבות המעכבים אותו מהלימוד, באופן זה יבחין היטב עד כמה טרדותיו טפלות לעומת לימוד התורה וימצא זמן רב ללמוד.

סיפור ה' לשולחן שבת

"זאת התורה אדם כי ימות באוהל". הגמרא במסכת ברכות דף סג. מביאה:
"אמר ריש לקיש אין דברי תורה מתקיימים אלא במי שממית עצמו עליה, שנאמר זאת התורה אדם כי ימות באוהל" מעשה כשהיה הגאון רבי אהרון לייב שטינמן שליט"א בעל "אילת השחר" בארצות הברית בשנת תשנ"ח ביקר גם בעירת ליקוואד שבניו ג'רסי שבה שוכנת הגדולה שבישיבות "ישיבת ליקוואד" מיסודו של מרן הגאון הצדיק רבי אהרון קוטלר זצ"ל, בהיותו שם ביקר בבית ראש הישיבה הגאון ר' מלכיאל קוטלר שליט"א נכדו של רבי אהרון זצ"ל, בהיותו שם, ראה בארון כלי הכסף שוכנים אחר כבוד זוג נעלים ישנות, שאל הרב שטינמן את ר' מלכיאל מה פשר הנעלים הללו בארון של כלי הכסף שמיועד לפאר את הבית? סיפר לו ר' מלכיאל בשנות מלחמת העולם הראשונה סבו הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל סגר את ישיבתו שבקלצק באמרו שאין ביכולתו לקחת אחריות בעת מלחמה על בחורי הישיבה, ולכן שכל אחד יסע חזרה לביתו. אחד הבחורים שבא לביתו, שאלה אותו אמו "מפני מה באת הביתה?" הבחור ענה ואמר "שראש הישיבה שלח את הבחורים הביתה מפאת סכנות המלחמה!" האם החלה לזעוק "וכי כאן אתה יותר בטוח מאשר בישיבה?" להיפך שם הנך יותר בטוח, הרי תורה מגנא ומצלאל! אני רוצה שמיד תשוב לישיבה ללמוד!"

הבחור אמר "אמא, אבל אין לי כסף לחזור לישיבה?" אמרה האם "אם כן תלך רגלי", ואכן הבחור שמע בקול אמו ויצא ללכת רגלי אל הישיבה, בהיות הישיבה מרחק של מאות קילומטר מביתו הדרך ארכה כמה וכמה ימים וכשהגיע פנה והלך מיד לבית ראש הישיבה הגאון רבי איסר זלמן ואמר "רבי באתי ללמוד תורה!" ראש הישיבה הגאון רבי איסר זלמן מלצר שאל אותו "מה יש?" והבחור סיפר לו שאמו שלחה אותו חזרה לישיבה, והלך כמה ימים ברגל עד שהגיע.

כשמע זאת רבי איסר זלמן כל כך התרגש מהמסירות נפש של האם כדי שבנה ילמד תורה, ועוד יותר התרגש מהמסירות נפש של הבחור שהלך ימים ולילות חזרה לישיבה ללמוד תורה, עד שאמר לבחור אני רוצה לקנות ממך את הנעלים הללו שבהם מסרת את נפשך ללמוד תורה, ואלו הם הנעלים הללו...

המשיך רבי מלכיאל ואמר האם הנכם יודעים מי היה אותו בחור? אותו בחור היה מרן הרב ש"ך זצ"ל בבחרותו, במשך הימים בעמלו ובמסירות נפשו עלה ונתעלה להיות מגדולי הדור, וראש ישיבת פוניבז'. ("נחלת צבי").

מתכוננים לפרשה תשובות לשאלות:

פרה אדומה

הפרשה נפתחת בציווי על עשיית פרה אדומה שהיא מצווה שעליה אמר שלמה המלך בספר קהלת: "אֲמַרְתִּי אֲחַקְמָה וְהִיא רְחֹקָה מִמֶּנִּי" ומסביר לנו רש"י: "...לפיכך כתב בה חקה, גזרה היא מלפני, אין לך רשות להרהר אחריה". שאפילו שלמה המלך החכם באדם לא ידע את ההסבר לשורשה המלא של מצווה זו. היחידה שידע היה משה רבינו.

1. על מנת לקיים את המצווה בפרה אדומה מיוחדת נדרשים שלושה תנאים. השלימו: הפרה צריכה להיות אדומה (שם היו בה שתי שערות שחורות פסולה), שאין בה _____, ולא _____ (שלא עבדו בה או עשו בה כל שימוש אחר) (יט,ב) תמימה, שאין בה מום ולא עלה עליה על _____
2. מי היה הכהן שעסק בהכנת הפרה האדומה? (יט,ג) אלעזר הכהן
3. לאחר שחיסת הפרה מוחץ למחנה ישראל, אלעזר הכהן הָזָה (זרק) מדם הפרה לכיוון אוהל מועד, והפרה נשרפת כולה. מה צריך להוסיף לאש? (יט,ו) עץ אָרְזוּ וְאֶזְבִּיב וְשֵׁנִי תוֹלְעֵת

4. גם הכהן וגם מי ששורף את הפרה האדומה נטמאים. ולאחר טבילתם הם נטהרים רק בערב. מה עושים עם אפר הפרה האדומה שנשרפה?
(ט,ט) אוספים ושומרים במקום טהור
- אפר הפרה האדומה מעורבב במים ויחד הם נקראים "מי נדה חטאת" שנועדו לטהר אנשים שנטמאו בטומאת מת שהיא הטומאה החמורה ביותר. התורה מלמדת אותנו כיצד אדם או כלים נטמאים טומאת מת וכיצד נטהרים.
5. אדם שמת בבית מטמא. השלימו: " אדם כי ימות באהל מטמא את כל _____ , _____ למשך שבועת ימים) יט,יד) כל הבא אל האהל וכל אשר באהל
6. אדם מת מטמא גם כלי חרס _____ , שאין לו _____ (קשירה של הכיסוי). (יט,טו) פתוח, צמיד פתיל
7. אדם מת יכול לטמא גם מחוץ לבית בטומאת מגע. איזה מקרים מפורטים בפסוק? (יט,טז) חלל חרב, מת רגיל, עצם אדם, קבר
8. כיצד נטהרים מטומאת מת? השלימו ממחסן המילים: לוקחים בכלי את אפר הפרה האדומה, _____ במים _____ (מעין/ים) . אדם טהור לוקח עשב בשם _____ טובל אותו במים ו _____ (זורק) ועל האדם או הכלים הטמאים ביום _____ וביום _____ לטומאתו (יט,יז) מזה, אוזב, השלישי, כלי, שביעי, חיים, מערבבים

פטירת מרים ומי מריבה,

1. התורה עוברת לספר על אירועים המתרחשים לקראת סוף המסעות של בני ישראל במדבר בשנת הארבעים. מהפסוקים הצמודים "והקמת שם מרים ותקבר שם: ולא היה מים לעדה..." למדנו שכל הארבעים שנה הבאר הייתה בזכות מרים הנביאה. עם ישראל צמא למים, מתלונן על משה ואהרן ומתקהל לפני אוהל מועד. מה מצווה הקב"ה את משה לעשות? השלימו: " קח את המטהאתה ואהרן אחיך _____ אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו ו _____ מן הסלע והשקית את העדה ואת בעיירם " (כח) קח את המטה אתה ואהרן אחיך ודברתם אל הסלע לעיניהם ונתן מימיו והוצאת להם מים מן הסלע והשקית את העדה ואת בעיירם
2. משה רבינו ואהרן אוספים את עם ישראל לפני הסלע. באיזו מילה שמשמעותה "סרבנים" מכנה משה את בני ישראל שהתלוננו? (כי) מורים
3. מה עושה משה רבינו במקום לדבר אל הסלע? (כי) מכה את הסלע פעמיים
4. הקב"ה מעניש את משה ואהרן ומסביר לנו רש"י מדוע: "שאלו דברתם אל הסלע והוציא, הייתי מקודש לעיני העדה, ואומרים מה סלע זה, שאינו מדבר ואינו שומע ואינו צריך לפרנסה, מקיים דבורו של מקום, קל וחומר אנו" מה עונשם של משה ואהרן? (כי) לא יביאו את עם ישראל לארץ
5. כיצד התורה מכנה את האירוע והעונש שקיבלו משה ואהרן? (כי) מי מריבה

הניסיון לעבור דרך אדום

1. עם ישראל מתחיל את המסע לכיוון ארץ ישראל. הדרך האפשרית הראשונה היא דרך ארץ אדום. משה רבינו שולח מלאכים ומספר למלך אדום את ניסי הירידה והיציאה ממצרים. מה מבקש משה ממלך אדום? מה ההתחייבויות שמבטיח משה? השלימו: " _____ בארץך לא נעבר _____ ולא נשתה _____ דרךך _____ לא נטה ימין ושמאל... " (כי) (נעברה נא בארץך לא נעבר בשדה ובכרם ולא נשתה מי באר דרך הַמַּלְךְ נְלַךְ לא נטה ימין ושמאל... "
2. מה תגובת מלך אדום ומה הוא עושה בפועל? (כי) מסרב לתת לעם ישראל לעבור ויוצא נגדם למלחמה

מיתתו של אהרן בהר ההר

1. בני ישראל ממשיכים בנדודים ומגיעים אל "הר ההר". והקב"ה מצווה על פטירת אהרן. מדוע קיבל אהרן את העונש לא להיכנס לארץ ישראל? (כ) בגלל מי מריבה
 2. מי מחליף את אהרן בתפקיד הכהן הגדול? (כ) אלעזר הכהן
 3. איזה טקס מתרחש בהר ההר? (כ) החלפת בגדי הכהן הגדול מאהרון לאלעזר
- ויראו כל העדה כי גוע אהרן. כיון שירדו משה ואלעזר מן ההר, נתקבצו כל הקהל עליהם. אמרו להם, היכן אהרן. אמרו להם, מת. אמרו להם, היאך מלאך המות יכל לפגע בו, אדם שעמד במלאך המות ועצרו, דכתבי: ויעמד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה (במדבר יז, יג). אם אתם מביאים אותו, מוטב. ואם לאו, נסקל אתכם. באותה שעה עמד משה בתפלה, אמר, רבונו של עולם, הוציאני מן החשד. מיד פתח הקדוש ברוך הוא את המערה והראהו להם, שנאמר: ויראו כל העדה כי גוע אהרן
- לאחר פטירת אהרן בוכים אותו שלשים יום כל בית ישראל כלומר האנשים והנשים, לפי שהיה אהרן רודף שלום, ומטיל אהבה בין בעלי מריבה ובין איש לאשתו

המלחמה עם הכנעני מלך ערד

1. מהפסוקים הצמודים : "ויראו כל העדה כי גוע אהרן וישמע הכנעני מלך ערד וילחם בישראל וישב ממנו שבי" מביאים חז"ל במדרש שפיון שמת אהרן נסתלקו ענני כבוד , כלומר, ענני הכבוד הקיפו את עם ישראל במדבר בזכות אהרון הכהן וכעת שנפטר הם נעלמו . מה התוצאה של היעלמות ענני הכבוד? (כא,א) הכנעני מלך ערד נלחם בישראל ולוקח אנשים בשבי
 2. מה הנדר שנודר עם ישראל? (כא,ב) שאם הקב"ה יעזור להם לנצח הם יחרמו את כל השלל (החרם מוקדש והולך לכהן)
- עם ישראל יוצא לקרב , מנצח את הכנעני ומחרים את כל עריהם.

נחש הנחושת

1. לאחר המלחמה עם מלך ערד עם ישראל חוזר לאחור וממשיך במסע להקיף שוב את ארץ אדום ועם ישראל נתקף ביאוש מהדרך , מתלוננים על הקב"ה ועל משה , כופרים בטובה שקיבלו כל השנים ועל הניסים שעשה הקב"ה ביציאת מצרים . מה העונש שמביא הקב"ה על העם? (כא,ו) נחשים שרפים
2. עם ישראל מגיע אל משה רבינו בחרטה ומשה רבינו מתפלל לקב"ה. מה מצווה הקב"ה את משה לעשות? (כא,ח) לעשות נחש נחושת ולשים אותו על מקל ארז
3. השלימו : "והיה אם _____ את איש והביט אל _____ וְהָיָה אִם נָשָׁף הַנָּחַשׁ אֶת אִישׁ וְהִבִּיט אֶל נָחַשׁ הַנָּחַשׁ וְחָי" (כא,ט) וְהָיָה אִם נָשָׁף הַנָּחַשׁ אֶת אִישׁ וְהִבִּיט אֶל נָחַשׁ הַנָּחַשׁ וְחָי

ניסי מלחמה בנחל ארנון ושירת הבאר

עם ישראל ממשיך במסעותיו והקב"ה עושה ניסים רבים לעם ישראל במלחמות מול העמים מסביב. הניסים רמוזים בפרשה בשירת הבאר אך המדרש מתאר אותם: "...שעשה להם הקדוש ברוך הוא אותות ונסים בנחלי ארנון, בנסים שעשה להם בים סוף. ומה הם נסים של נחלי ארנון. אךם עומד על ההר מזה ומדבר עם חברו בזה אחר, והוא רחוק ממנו שבעה מילין, והדרך יורד לתוך הנחל ועולה לדרך של ישראל לעבר בתוך ההרים. נתכנסו כל האמות לשם, לוחמים שאין להם סוף. ישבו מקצתן בתוך הנחל, והקר מלמעלה עשוי מערות מערות, וכנגד המערות הר שכנגד עשוי סלעים סלעים בולטים. נכנסו הלוחמים לתוך המערות ואמרו, כשירדו ישראל לתוך הנחל, אלו עומדין לפניהם בתוך הנחל, ואנו למעלה מן המערות ונהרג את כלן. כיון שהגיעו ישראל לאותו מקום, לא הצריכו הקדוש ברוך הוא לירד למטן לנחל, אלא רמו להרים, ונכנסו הסלעים הבולטים של הר זה לתוך מערות של הר זה, ומתו כלן. והקיפו ההרים ראשיהם זה לזה ונעשה דרך כבושה, ולא נודע אי זה הר נסמו לחברו. כך נכנסו הסלעים לתוך המערות ורצצו כל אותן גבורים, והבאר ירדה לתוך הנחל ונתגברה שם ופלטת את כל הלוחמים ועברו ישראל על אותן ההרים ולא ידעו כל הנסים האלו. אמר הקדוש ברוך הוא, הריני מודיע לפני כמה לוחמים אבדתי מפניהם. ירדה הבאר לאותן המערות והוציאה גלגליות וזרועות ורגלים שאין להם חקר. וישראל חזרו לבקש את הבאר וראו אותה פלגה בתוך הנחל, שהיתה מוציאה אברים אברים. והיו ישראל עומדים על הנחלים ואומרים לה, עלי באר ענו לה. (תנחומא חקת כ)

המלחמות נגד סיחון ועוג מלך הבשן.

1. לאחר כיבוש נחלי ארנון וסביבותם, מגיע עם ישראל לגבול סיחון מלך האמורי ושוב שולח מלאכים לסיחון בבקשה : "אעברה בארצך לא נטה בשדה ובכרם לא נשתה מי באר בדרך המלך גלך" . מה תגובת סיחון מלך האמורי ומה תוצאות המהלך? (כא,כג-כד) מסרב לתת לעם ישראל לעבור ויוצא נגדם למלחמה. עם ישראל הפעם נלחם וכובש את כל ארצו
2. לאחר שעם ישראל יושב בארץ האמורי , מסיימת הפרשה במלחמה האחרונה מול עוג מלך הבשן. מה הייתה ההבטחה של הקב"ה למשה רבינו? (כא,לד) שינצח את עוג ויעשה לו כמו שעשה לסיחון מלך האמורי

הקב"ה אומר למשה : "אל תירא אותו" ומסביר רש"י שהיה משה ירא להלחם, שמא תעמוד לו זכותו של אברהם, שנאמר בספר בראשית לאחר מלחמת ארבעת המלכים עם חמשת המלכים "ויבא הפליט" והוא היה עוג שפלט מן הרפאים שהכו כדלעומר וחביריו בעשתרות קרנים, שנאמר כי רק עוג מלך הבשן נשאר מיתר הרפאים . בגמרא (ספכת ברכות נ"ד) מסופר שעוג הענק, שהיה הפליט מתיבת נח, רצה לזרוק אבן גדולה על עם ישראל, הוא עקר הר מהמקום שלו והניח על ראשו והקב"ה הביא על ההר נמלים שאכלו את ההר מאמצעיתו ונוצרה טבעת אבן שנפלה על צווארו של עוג ומכיוון ששיניו גדלו , לא הצליח להוציאו מראשו. משה רבנו אחז בגרון ארוך וקפץ לגובה והיכה בקרסולו של עוג הענק שהתמוטט ומת.